

Вътрешни правила за управление на риска на договорен фонд „ОББ Премиум Акции”

С настоящите правила се урежда организационната структура и нивата на отговорност по управлението на риска в управляващото дружество (УД), правилата и процедурите за установяване, оценяване, управление и наблюдение на рисковете, на които е изложен или може да бъде изложен управлението от “ОББ Асет Мениджмънт” АД договорен фонд „ОББ Премиум Акции” (ДФ или Фонда).

I. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Настоящите правила регламентират модела за идентифициране, измерване, анализ и управление на рисковете, свързани с портфейла на договорен фонд „ОББ Премиум Акции”, управляван от „ОББ Асет Мениджмънт” АД.

Чл. 2. (Изм., с решение от 10.02.2012 г.) Правилата за управление на риска са част от инвестиционната политика на Фонда.

Чл. 3. Управляващото дружество идентифицира и измерва всички рискови фактори, свързани с отделните инструменти в портфейла по чл. 1, след което измерва общата експозиция на портфейла към тези фактори и взема решения за лимити, толерантност и управление на рисковете на портфейлно ниво.

II. ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА

Чл. 4. (1) (Изм., с решение от 10.02.2012 г., 21.11.2018 г.) Организационната структура в управляващото дружество, свързана с управлението на риска е, както следва:

1. Съвет на директорите.
2. Висше ръководство.
3. Отдел „Управление на риска”.
4. Служители, работещи по договор с УД, а именно:
 - 4.1. Отдел „Инвестиции и анализ”;
 - 4.2. Отдел „Нормативно съответствие“;
 - 4.3. Отдел „Счетоводство“.
 - 4.4. Отдел „Правен“.
 - 4.5. Отдел „Операции“.

(2) Когато организационната структура, определената в ал. 1, е друга или се промени, следва да се гарантира спазването на основния принцип за разделянето на отговорностите между служителите с цел предотвратяване конфликти на интереси.

Чл. 5. (Изм., с решение от 10.02.2012 г., 21.11.2018 г.) Съветът на директорите на УД има следните отговорности по управление на риска:

1. Приема, съответно променя и допълва настоящите правила и следи за необходимостта от тяхната актуализация.
2. Определя рисковия профил на Фонда, съответно неговата рискова политика . Рисковата политика може да бъде:
 - а/ консервативна;
 - б/ умерено-консервативна;
 - в/ умерено-рискова;
 - г /рискова.
3. Контролира рисковите фактори за Фонда чрез обсъждане на доклади, внесени от Висшето ръководство и взема решения в границите на своите правомощия.

4. Извършва периодичен, ежегоден преглед на политиките и стратегиите за управление на рисковете.

5. Взема решения за кадрово, софтуерно и друго осигуряване на дейностите по управление на риска.

6. Следи за спазването на настоящите правила и участва активно в процеса по управлението на риска.

Чл. 6. (Изм., с решение от 10.02.2012 г., 21.11.2018 г.) Висшето ръководство на Управляващото дружество има следните отговорности по управлението на риска:

1. Организира работата по правилно провеждане на приетата от Съвета на директорите политика по управление на риска.

2. Контролира спазването на рисковата политика, определена от Съвета на директорите.

3. Създава организация на работа, която осигурява спазването на определените лимити и нива на риск.

4. Следи за съответствие на използваните от съответните служители процедури по измерване, наблюдение и оценка на риска с приетите вътрешно-дружествени документи от Съвета на директорите.

5. Взема решения за кадрово, материално-техническо и методическо осигуряване на дейностите по управление на риска.

6. Осигурява на отдел „Управление на риска“ съответните правомощия и достъп до цялата информация, необходими за изпълнение на функциите му по чл. 7.

Чл. 7. (Изм., с решение от 10.02.2012 г., 21.11.2018 г.) (1) Отдел „Управление на риска“ действа независимо от другите отдели в управляващото дружество, отчита се пряко пред управителния орган и има следните функции:

1. разработва и прилага системата за управление на риска на Фонда;

2. изпълнява правилата и процедурите по управление на риска;

3. гарантира съответствието с одобрената вътрешна система за ограничаване на риска на ДФ, включително с нормативно определените лимити за стойността на общата рискова експозиция и риска на насрещната страна.

4. консултира управителния орган на управляващото дружество относно определянето на рисковия профил на ДФ;

5. докладва редовно пред Висшето ръководство, когато е приложимо, относно:

а) съответствието между текущото ниво на риск, на което е изложен ДФ и одобрените рискови профили на Фонда;

б) съответствието на ДФ с вътрешната му система за ограничаване на риска;

в) адекватността и ефективността на процеса за управление на риска и по-специално показващ дали са предприети подходящи коригиращи мерки в случаите, когато са констатирани недостатъци;

6. докладва редовно пред Висшето ръководство, представяйки текущото ниво на риск, на което е изложен ДФ и за текущите или предвиждани нарушения на ограниченията, като по този начин се осигурява предприемането на навременни и подходящи действия;

7. извършва преглед и подпомага организацията и процедурите за оценка на извънборсовите деривативи.

(2) Служителите от отдел „Управление на риска“ трябва да притежават подходяща квалификация за изпълнение на възложените им дейности.

Чл. 8 (Изм., с решение от 10.02.2012 г. и отменен с решение от 21.11.2018 г.)

III. ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА РИСКОВЕТЕ, СВЪРЗАНИ С ДЕЙНОСТТА И ИНВЕСТИЦИИТЕ

Чл. 9. (1) Процесът по установяването, управлението и наблюдаването на рисковете има за цел да редуцира влиянието на външните и вътрешните рискови фактори върху инвестициите, включително на рисковете произтичащи от макроикономическата среда.

(2) Процедурите за управление на риска включват:

- а) идентификация на риска;
- б) оценка на риска;
- в) избор на стратегия по отношение на риска;
- г) избор на начини за намаление степента на риска;
- д) контрол нивото на риска.

(3) Оценяването, анализа и мониторинга на рисковите фактори се извършва ежедневно от служителите в отдел „Управление на риска”.

Чл. 10. (Изм., с решение от 10.02.2012 г.) Рисковите фактори, които оказват влияние върху инвестициите, управлявани от УД са:

а) пазарен риск - възможността да се реализират загуби поради неблагоприятни изменения в цените на ценни книжа, пазарните лихвени проценти, валутни курсове и други. Компонентите на пазарния риск са:

аа) лихвен риск - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга поради изменение на нивото на лихвените проценти.

бб) валутен риск - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга или депозит, деноминирани във валута, различна от лев и евро, поради изменение на курса на обмяна между тази валута и лева или евро.

вв) ценови риск, свързан с инвестиции в акции или други дялови ценни книжа - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга при неблагоприятни промени на нивата на пазарните цени.

б) кредитен риск – възможността от намаляване на стойността на позицията в един финансов инструмент при неочаквани събития от кредитен характер свързани с емитентите на финансови инструменти, насрещната страна по борсови и извънборсови сделки, както и държавите в които те извършват дейност. Компонентите на кредитния риск са :

аа) контрагентен риск – рискът от неизпълнение на задълженията от насрещната страна по извънборсови сделки;

бб) сетълмент риск – рискът, възникващ от възможността Фонда да не получи насрещни парични средства или финансови инструменти от контрагент на датата на сетълмент, след като той е изпълнил задълженията по дадени сделки към този контрагент;

вв) инвестиционен кредитен риск – рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена дългова ценна книга, поради кредитно събитие при емитента на този инструмент;

в) операционен – възможността да се реализират загуби, свързани с грешки или несъвършенства в системата на организация, недостатъчно квалифициран персонал, неблагоприятни външни събития от нефинансов характер, включително и правен риск;

г) ликвиден риск – възможността от загуби от наложителни продажби на активи при неблагоприятни пазарни условия за посрещане на неочаквано възникнали краткосрочни задължения.

д) риск от концентрация – възможността от загуба поради неправилна диверсификация на експозиции към емитенти, групи свързани емитенти, емитенти от един и същ икономически отрасъл или географска област или възникнал от една и съща дейност, което може да причини значителни загуби, както и рискът, свързан с големи непреки кредитни експозиции.

IV. ИЗМЕРВАНЕ НА РИСКОВЕТЕ

1. ПАЗАРЕН РИСК

Чл. 11. (Изм., с решение от 10.02.2012 г.) УД прилага краткосрочна и дългосрочна стратегия за управление на пазарния риск, свързан с осъществяването на дейността на Фонда.

Чл. 12. (Изм., с решение от 10.02.2012 г., 21.11.2018 г.) **(1)** Управляващото дружество измерва лихвения риск чрез изчисляването на дюрация. Дюрацията е основната мярка за чувствителността на дадена ценна книга към изменението на нивото на лихвените проценти. УД използва метода на модифицираната дюрация, за да измери лихвения риск, свързан с всяка ценна книга, базирана на лихвен процент като облигации, лихвени суапи, фючърси, базирани на лихвени проценти, и фючърси, базирани на облигации. УД прилага краткосрочна и дългосрочна стратегия за управление на лихвения риск.

(2) Дългосрочната стратегия за управление на лихвения риск включва определяне на целеви стойности на чувствителността на портфейла към изменението на нивото на лихвените проценти, съгласно инвестиционните цели и политика на Фонда.

(3) Краткосрочната стратегия включва ежедневно определяне на чувствителността на дадена ценна книга към изменението на нивото на лихвените проценти.

Чл. 13. (Изм., с решение от 21.11.2018 г.) **(1)** Управляващото дружество измерва валутния риск за всяка валута, различна от лев и евро, прилагайки краткосрочна и дългосрочна стратегия.

(2) Краткосрочната стратегия включва следните процедури:

1. Идентифициране на активите, изложени на валутен риск.

2. Ежедневно измерване на валутния риск чрез използване на историческата волатилност на курса на съответната валута към лева или еврото.

3. При необходимост и възможност хеджиране на валутния риск чрез използване на валутни фючърси, форуърди, опции или подходящи ETF фондове.

(3) Дългосрочната стратегия за управление на валутния риск включва определяне на целеви тегла на различните тегла в портфейла на ДФ с цел намаляване въздействието на дадена валута.

Чл. 14. (Изм. с решение от 21.11.2018 г.) **(1)** Управляващото дружество прилага краткосрочна стратегия за управление на ценовия риск, свързан с инвестиции в акции, като измерва и анализира получените резултати чрез един от приложимите за съответния пазар на ценни книжа количествени методи:

а. Историческа волатилност, измерена чрез стандартно отклонение;

б. β -коефициента към индексите на съответните пазари;

в. При невъзможност за прилагане на точка на буква „а“ и „б“, Управляващото дружество използва стандартното отклонение на избрания индекс на регулирания пазар, на който се търгуват дадените акции, като заместител при цялостния анализ на портфейлите.

(2) Общият риск на портфейла се измерва чрез историческата волатилност на цената на дяловете, измерена чрез стандартно отклонение.

(3) Дългосрочната стратегия за управление на ценовия риск включва:

а. Оценка на приложимостта и ефективността на използваните методи за измерване на ценовия риск;

б. Изготвяне на предложения до Съвета на директорите на Управляващото дружество при установяване на необходимост от промяна на използваните методи за измерване на ценовия риск.

Чл. 15. (Изм., с решение от 10.02.2012 г., 21.11.2018 г.) Ръководителят на отдел „Управление на риска“ следи ежедневно ограниченията на инвестициите по групи финансови инструменти описани в Правилата на ДФ, като по този начин осигурява спазването на определената рискова политика на ДФ по чл. 5, т 2. Всяко преминаване на ограниченията по предходното изречение се документира от отдел „Управление на риска“ и се докладва на Висшето ръководство на управляващото дружество за предприемане на коригиращи действия.

(2) Общата рискова експозиция на ДФ се изчислява един път дневно.

2. КРЕДИТЕН РИСК И РИСК НА НАСРЕЩНАТА СТРАНА

Чл. 16. Кредитен риск е общо рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга при неочаквани събития от кредитен характер, свързани с емитентите на ценни книжа, насрещната страна по борсови и извънборсови сделки, както и неочаквани събития в държавите, в които те извършват дейност.

Чл. 17. (Изм., с решение от 10.02.2012 г.) УД разглежда три основни вида кредитен риск:

1. Контрагентен риск е рискът от неизпълнение на задълженията от насрещната страна по извънборсови сделки. Експозицията на ДФ към насрещната страна по сделка с извънборсово търгувани деривативни инструменти може да бъде намалена като се използва обезпечение, което трябва да бъде достатъчно ликвидно. Обезпечението е ликвидно, ако то може да бъде продадено на цена, която е близка до неговата оценка преди момента на извършване на продажбата.

2. Сетълмент риск е рискът, възникващ от възможността Фонда да не получи насрещни парични средства или финансови инструменти от контрагент на датата на сетълмент, след като те са изпълнили задълженията по дадени сделки към този контрагент. УД измерва този риск чрез стойността на всички неприключили сделки с една насрещна страна като процент от стойността на управлявания портфейл. Не се включват сделките сключени при условие на сетълмент DVP (доставка срещу плащане) и на пазари с функциониращ клирингов механизъм.

3. Инвестиционен кредитен риск е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена дългова ценна книга поради кредитно събитие при емитента на този инструмент. Кредитно събитие включва обявяване в несъстоятелност, неплатежоспособност, съществена промяна в капиталовата структура, намаляване на кредитния рейтинг и др. УД извършва качествен и количествен кредитен анализ на базата на:

- 3.1. Финансовите отчети на емитента;
- 3.2. Капиталовата структура на емитента;
- 3.3. Обезпечението на емисията, в случаите когато емисията е обезпечена;
- 3.4. Управлението и репутацията на емитента.

Чл. 18. (Изм., с решение от 10.02.2012 г., 21.11.2018 г.) Лимитите за сделки и нивата на риск, свързани с кредитния риск, се изготвят, променят при необходимост от ръководителя на отдел „Инвестиции и анализ“ и се предоставят за утвърждаване от ръководителя на отдел „Управление на риска“. Лимитите за сделки и нивата на риск, свързани с кредитния риск, се прилагат от отдел „Инвестиции и анализ“, ако ръководителят на отдел „Управление на риска“ формално не възрази.

Чл. 19. (Изм., с решение от 10.02.2012 г.) (1) Управляващото дружество прилага краткосрочна и дългосрочна стратегия за управление на кредитния риск и риска на насрещната страна.

(2) Краткосрочната стратегия за управление на кредитния риск и риска на насрещната страна включва:

1. текуща и последваща оценка на кредитния риск на дълговите финансови инструменти в портфейла на Фонда чрез качествен и количествен анализ на базата на финансовите отчети на емитента, обезпечението на емисията, управлението и репутацията на емитента или използване на присъдения му външен кредитен рейтинг за целите на оценката.

2. текуща и последваща оценка на кредитния риск на насрещната страна по извънборсови сделки посредством качествен и количествен анализ на базата на финансовите отчети на контрагентите по извънборсови сделки, предоставеното обезпечението (в случай на наличие на такова), управлението и репутацията на съответния контрагент или използване на присъдения му външен кредитен рейтинг;

3. проследяване стойността и честотата на неприключилите сделки с даден контрагент;

4. ежедневен контрол спазването на законовите и приетите вътрешни лимити за концентрация към кредитен риск;

5. постоянно наблюдение на развитието и взаимовръзките между пазарите и икономиката, което улеснява идентифицирането на потенциални рискове от концентрации на кредитен риск (както на ниво група, така и на самостоятелна основа) и факторите, които ги предизвикват.

(3) Дългосрочната стратегия за управление на кредитния риск и риска на насрещната страна включва:

1. изграждане на адекватни системи за управление на информацията, които да позволяват идентифициране на концентрации на кредитен риск и риск на насрещната страна;

2. определяне на вътрешни лимити за концентрация на кредитен риск, в съответствие с инвестиционните цели и политика на Фонда, при необходимост и по преценка на отдел „Управление на риска” и отделът/ите отговарящ/и за инвестициите и анализите;

3. реструктуриране на портфейла на Фонда в случаите на установен риск от влошаване платежоспособността на даден емитент или контрагент или група емитенти или контрагенти, установена прекомерна концентрация на кредитен риск и др. Портфейлът на Фонда се реструктурира по предложение на отдел „Управление на риска”, съгласувано с отделът/ите отговарящ/и за инвестициите и анализите.

3. ОПЕРАЦИОНЕН РИСК

Чл. 20. (Изм., с решение от 10.02.2012 г.) (1) Операционните рискове се могат да бъдат:

а. Вътрешни – свързани с организацията на работата на управляващото дружество във връзка с управлението на Фонда.

б. Външни – свързани с макроикономически, политически и други фактори, които оказват и/или могат да окажат влияние върху дейността на управляващото дружество във връзка с управлението на Фонда.

(2) Вътрешните операционни рискове се състоят без да се ограничават до:

а. Рискове свързани с персонал;

б. Технологичен риск.

(3) Външните операционни рискове се състоят без да се ограничават до:

а. Риск на обкръжаващата среда;

б. Риск от физическо вмешателство.

Чл. 21. (Изм., с решение от 10.02.2012 г.) (1) Оценката на операционните рискове свързани с дейността на Фонда се извършва веднъж годишно от отдел „Управление на риска”.

(2) Рисковете свързани с дейността на Фонда се оценяват с една от следните оценки:

1. нисък – когато всички рискове са покрити с адекватни контролни процедури с висока ефективност и липсват или са налице незначителни отклонения;
2. среден – когато всички рискове са покрити в известна степен с контролни процедури с недостатъчна ефективност;
3. висок – когато не всички рискове са покрити с контролни процедури и/или процедурите на предварителния контрол липсват или не действат ефективно, в резултат на което е нарушено спазването на принципите за добро управление и прозрачност.

Чл. 22. Управляващото дружество приема и следи за изпълнението на конкретни методи по управление на основните компоненти на операционния риск, както следва:

(а) Рискове свързани с персонала, това са рисковете от загуби, свързани с възможността от грешки, недобронамереност, недостатъчна квалификация, неблагоприятни изменения в трудовото законодателство.

(aa) Методи за управление на рисковете свързани с персонала :

- Ясно дефиниране на вътрешни правила относно правата и задълженията на служителите;
- Ясно дефинирани вътрешни правила за достъп до информационните системи и бази данни на УД;
- Регулярни обучения на персонала по теми свързани с:
 - финансова теория и практика;
 - управление на риска;
 - нормативната база, имаща отношение към дейността на УД и Фонда;
 - информационни технологии и сигурност;
 - други.
- Регулярни срещи между отделните отдели на УД за обмяна на опит, впечатления и препоръки, по отношение на източниците на риск и търсене на решения за управлението и минимизирането им;
- Ежегодни събеседвания и оценка на персонала;
- Поддържане на отворени, открити комуникации между различните отдели в управляващото дружество.

(б) Технологичен риск, това са рисковете свързани със загуби, обусловени от несъвършенството на използваните технологии - неадекватност на провежданите операции, липса на прецизност на методите на обработка на данните, ниско качество на използваните данни.

(bb) Методи за управлението на технологичните рискове

- архивиране на информационната система на УД и Фонда;
- Процедура за възстановяване на работоспособността на информационната система на Фонда;
- Организация и управление на достъпа на потребителите до информационната система на Фонда;
 - Дефиниране на различни класове информация съхранявана в УД;
 - Дефиниране на нива на достъп на служителите на УД според длъжностната им характеристика.

(в) Риск на обкръжаващата среда, това са рисковете свързани с възможните загуби, свързани с изменения в средата от нефинансов характер, в която оперира УД - изменения в законодателството, политически изменения, изменения в данъчната система.

(вв) Методи за управление на рисковете свързани с обкръжаващата среда :

- Поддържане на актуална база данни с нормативната регламентация, имаща отношение към дейността на УД и Фонда;
- Използване на външни консултанти и юридически кантори, в случай на необходимост, за имплементиране на нормативните изисквания спрямо дейността на УД във връзка с управлението на Фонда;
- Вземане на активно участие в публичните обсъждания по отношение планирани промени в нормативната уредба, касаеща дейността на УД във връзка с управлението на Фонда;

(г) Риск от физическо вмешателство – това са рисковете асоциирани със загуби, в следствие на непосредствено физическо вмешателство в дейността на Фонда – грабеж, терористичен акт, незакономерно проникване в информационната система на УД.

(гг) Методи за управление на риска от физическо вмешателство :

- Осигуряване на охранителна фирма за осъществяване на 24-часово наблюдение и контрол на помещенията, в които се намират технологичните средства и архивите на УД във връзка с управлението на Фонда
- Профилактика на регулярна база на въведените системи за наблюдение и контрол;
- Разработване на процедура за евакуация на служителите, в случаите на непосредствено физическо вмешателство в дейността на Фонда;
- Процедура за докладване на инциденти.

Чл. 23. (Изм., с решение от 10.02.2012 г., 21.11.2018 г.) (1) УД прилага краткосрочна и дългосрочна стратегия за управление на операционния риск, свързан с осъществяването на дейността на Фонда.

(2) Дългосрочната стратегия предвижда следните принципи при развитието на управлението на операционния риск:

1. Идентифициране на основните рискови индикатори.
2. Създаване на карта на процесите в УД, както и правила за разпределението на задачите и отговорностите на отделите при всеки един от процесите.
3. Измерване статистически на точките, в които са концентрирани най-много събития.
4. Усъвършенстване на организацията, създавайки ясни правила и инструкции за всеки един от процесите.
5. Изготвяне на стратегия за редуциране на риска, чрез сключване на застраховки и други механизми за прехвърляне на риска.
6. Сътрудничество на отдела „Управление на риска” с отдел „Нормативно съответствие“ на УД.
7. Определяне на служителите, които ще са отговорни за следене на процесите, протичащи в отделите на УД, свързани с дейността на Фонда.

(3) Краткосрочната стратегия за управлението на операционния риск включва:

1. Основната цел на краткосрочната стратегия е определяне на насоките, които трябва да бъдат следвани за идентифициране, оценка, наблюдение, контрол и намаляване на операционния риск, свързан с дейностите на Фонда, както и определяне на организационната структура в УД, заета със създаването и практическото прилагане на системата за управление на операционния риск.
2. Идентифициране на операционния риск - за откриване и разграничаване на операционния риск от другите видове риск, УД използва подробен анализ на бизнес процесите в дружеството, както и вътрешно за всеки отдел изследване, което представлява дейност по установяване на факти, спомагащи за разкриването, определянето и локализирането на източниците и концентрация на операционен риск в дейността на Фонда. Допуска се определени (малко на брой) рискове да не бъдат

- проследени (неидентифицирани). Поради тази причина се цели да се подобри своевременното установяване на неидентифицираните рискове във всеки отдел.
- 2.1 С цел по-точно разпределяне на операционните събития по рискови класове в зависимост от първопричината за тяхното възникване, в дейността на Фонда са идентифицирани, като потенциални четири основни рискови категории:
- 2.1.1 Рискове свързани с персонал - *Например:* грешки, недобронамереност, недостатъчна квалификация.
- 2.1.2 Технологичен риск - *Например:* неадекватност на провежданите операции, липса на прецизност на методите на обработка на данните, ниско качество на използваните данни.
- 2.1.3 Риск на обкръжаващата среда *Например:* изменения в законодателството, политически изменения, изменения в данъчната система.
- 2.1.4 Риск от физическо вмешателство – *Например:* грабеж, терористичен акт, неправомерно проникване в информационната система, природни бедствия, пожар.
- 2.2 Бизнес процес - Една или няколко свързани помежду си процедури или операции, които съвместно реализират определена бизнес задача и реализирането им води до конкретни резултати. С оглед постигането на по-точни резултати в оценка на операционния риск са идентифицирани някои от следните бизнес процеси:
- 2.2.1 Управление на портфейли;
- 2.2.2 Координация и комуникация;
- 2.2.3 Организация и управление на продажбите и обслужване на клиенти;
- 2.2.4 Управление на риска;
- 2.2.5 Осъществяване на вътрешен контрол;
- 2.2.6 Дистрибуция на дялове на ДФ;
- 2.2.7 Счетоводство на ДФ;
- 2.2.8 Счетоводство на УД;
- 2.2.9 Логистика;
- 2.2.10 Управление на Човешките ресурси;
- 2.2.11 Управление на УД;
- 2.2.12 Процес на регулативно и вътрешно групово отчитане, управленска информация;
- 2.2.13 Оценка на НСА.
3. Оценка на рисковете - чрез съпоставянето на идентифицираните рискове срещу бизнес процесите в една плоскост се отчита и влиянието им върху всеки вид осъществявана дейност в УД. Така се определя и така наречената рискова зона, която е пресечната точка на риска с конкретната дейност. Там е съсредоточен операционният риск, който най-често подлежи на количествено измерване. Рискът се оценява от гледна точка на характеристиките - честота на възникване и степен на въздействие. Ръководителят на отдел „Управление на риска“ съдейства на ръководителите от различните отдели, като им оказва методическа помощ в процеса на определяне на рисковите зони.
4. Наблюдение на рисковете - всички операционни събития, които носят ефективна загуба, както и такива с потенциална такава, надвишаваща 500 лв. следва да се докладват на отдела по „Управление на риска“ от съответните звена и да се регистрират в базата данни.
5. Управление/Редуциране на риска – стратегията включва прилагането на правила уреждащи организационната структура и нивата на отговорност, както и политики по управление на рисковете, конкретизирани във вътрешните за УД документи. Отдел „Управление на риска“ може да извършва по-задълбочени анализи на рисковите фактори, както и да определя нови методи за управлението/редуцирането им.

4. ЛИКВИДЕН РИСК

Чл. 24. (Изм., с решение от 10.02.2012 г.) УД управлява ликвидния риск, съгласно Правилата за поддържане и управление на ликвидността на Фонда.

5. РИСК ОТ КОНЦЕНТРАЦИЯ

Чл. 25. (Изм., с решение от 10.02.2012 г.) (1) УД не може да инвестира повече от 5 на сто от активите на Фонда в прехвърляеми ценни книжа или в инструменти на паричния пазар, издадени от едно лице.

(2) УД не може да инвестира повече от 20 на сто от активите на Фонда във влогове в едно лице по чл. 38, ал. 1, т. 6 от ЗДКИСДПКИ.

(3) Рисковата експозиция на Фонда към насрещната страна по сделка с извънборсово търгувани деривативни финансови инструменти, не може да надвишава нито един от следните прагове :

1. 10 на сто от активите, когато насрещната страна е кредитна институция по чл. 38, ал. 1, т. 6 от ЗДКИСДПКИ или

2. 5 на сто от активите - в останалите случаи.

(4) УД може да инвестира до 10 на сто от активите на Фонда в прехвърляеми ценни книжа или в инструменти на паричния пазар, издадени от едно лице, при условие че общата стойност на тези инвестиции в лицата, във всяко от които Фондът инвестира повече от 5 на сто от своите активи не надвишава 40 на сто от активите на Фонда. Ограничението по изречение първо не се прилага относно влоговете в кредитни институции, върху които се осъществява пруденциален надзор, както и към сделките с извънборсово търгувани деривативни финансови инструменти с тези институции.

(5) Освен ограниченията по ал. 1 – 3 общата стойност на инвестициите на Фонда в прехвърляеми ценни книжа или инструменти на паричния пазар, издадени от едно лице, влоговете при това лице, както и експозицията към същото лице, възникнала в резултат на сделки с извънборсово търгувани деривативни финансови инструменти, не може да надвишава 20 на сто от активите на Фонда.

(6) УД може да инвестира до 35 на сто от активите на Фонда в прехвърляеми ценни книжа и инструменти на паричния пазар, издадени от едно лице, ако ценните книжа и инструментите на паричния пазар са издадени или гарантирани от Република България, от друга държава членка на Европейския съюз, от техни регионални или местни органи, от трета държава или от публична международна организация, в която членува поне една държава членка.

(7) Прехвърляемите ценни книжа и инструментите на паричния пазар по ал. 6 не се вземат предвид за целите на ограничението по ал. 4.

(8) Инвестиционните ограничения по ал. 1 - 6 не могат да бъдат комбинирани. Общата стойност на инвестициите в прехвърляеми ценни книжа или инструменти на паричния пазар, издадени от едно лице, влоговете при това лице, както и експозицията към същото лице, възникнала в резултат на сделки с деривативни финансови инструменти съгласно ал. 1 - 6, не може да надвишава 35 на сто от активите на Фонда.

(9) Дружествата, включени към една група за целите на съставяне на консолидиран финансов отчет съгласно признатите счетоводни стандарти, се разглеждат като едно лице при прилагане на ограниченията по ал. 1 - 8.

(10) Общата стойност на инвестициите в прехвърляеми ценни книжа или инструменти на паричния пазар, емитирани от дружествата в една група, не може да надвишава 20 на сто от стойността на активите на Фонда..

(11) При изчисляване на рисковата експозиция на ДФ към насрещната страна, се използва положителната пазарна стойност на извънборсово търгувания деривативен договор с тази насрещна страна. Позициите на ДФ в деривативни инструменти с една и съща насрещна страна могат да бъдат нетирани, ако УД може да гарантира прилагането на споразуменията за нетиране с насрещната страна от името на ДФ. Нетиране може да бъде

извършено само на експозиции в извънборсово търгувани деривативни инструменти с една и съща насрещна страна. Не се разрешава нетиране с други експозиции на колективната инвестиционна схема към същата насрещна страна.

(12) При изчисляване на рисковата експозиция на ДФ към насрещната страна УД взема предвид ограниченията по ал. 1 – 3 ако съществува обезпечение. Обезпечението може да бъде отразено по нетна стойност, ако УД може да гарантира прилагането на споразуменията за нетиране с тази насрещна страна от името на ДФ.

(13) УД изчислява ограниченията за концентрация на емитента по ал. 1 -10 въз основа на базовата експозиция, възникнала чрез използването на деривативни финансови инструменти съгласно метода на поетите задължения.

(14) При изчислението на рискова експозиция на ДФ към насрещна страна по извънборсово търгуван деривативен инструмент по ал. 4 и 5, УД трябва да включва при изчисленията всяка рискова експозиция към насрещна страна по извънборсово търгуван деривативен инструмент.

(15) УД, действащо за сметка на всички управлявани от него колективни инвестиционни схеми, не може да придобива акции с право на глас, които биха му позволили да упражнява значително влияние върху управлението на емитент. Фонда, не може да придобива повече от:

1. десет на сто от акциите без право на глас, издадени от едно лице;
2. десет на сто от облигациите или други дългови ценни книжа, издадени от едно лице;
3. двадесет и пет на сто от дяловете на една и съща колективна инвестиционна схема или друго предприятие за колективно инвестиране, което отговаря на изискванията на чл. 4, ал. 1 от ЗДКИСДПКИ;
4. десет на сто от инструментите на паричния пазар, издадени от едно лице.

(16) УД може да инвестира не повече от 10 на сто от активите на Фонда в дяловете на едно и също предприятие за колективно инвестиране по чл. 38, ал. 1, т. 5 от ЗДКИСДПКИ, независимо дали е със седалище в държава членка или не.

(17) Общият размер на инвестициите в дялове на предприятия за колективно инвестиране, различни от колективна инвестиционна схема, не може да надвишава 30 на сто от активите на Фонда.

(18) ДФ може да сключва репо сделки за покупка на финансови инструменти с уговорка за обратното им изкупуване от продавача на цена и в срок, определени в договора между двете страни, при спазване на следните ограничения:

1. по време на действие на договора, ДФ не може да продава финансовите инструменти, предмет на договора, преди насрещната страна да е упражнила правото си или крайният срок за обратното изкупуване да е изтекъл, освен ако тя не разполага с други средства за изпълнение на задължението си по договора; предходното изречение не се прилага в случаите, когато насрещната страна не е изпълнила свои задължения по договора за репо сделка и съгласно договора неизпълнението дава право на ДФ да продава финансовите инструменти;
2. стойността на сключените репо сделки от ДФ не трябва да възпрепятства изпълнението на задължението ѝ по всяко време да изкупува обратно дялове си по искане на техните притежатели.

(19) Финансовите инструменти, които могат да бъдат обект на сделка по ал. 18, са:

1. инструменти на паричния пазар по смисъла на чл. 38, ал. 1, т. 9 ЗДКИСДПКИ;
2. облигации, издадени или гарантирани от държава членка или друга държава, страна по Споразумението за Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, техни централни банки, техни органи на местното самоуправление, от Европейската централна банка, Европейската инвестиционна банка или от публична международна организация, в която членува поне една държава членка, както и квалифицирани дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от трети държави с кредитен рейтинг, не по-нисък от инвестиционен, присъден от агенция за кредитен рейтинг, регистрирана или сертифицирана съгласно Регламент (ЕС) № 1060/2009;

3. акции или дялове, издадени от колективна инвестиционна схема по чл. 38, ал. 1, т. 5 ЗДКИСДПКИ;

4. облигации, търгувани на регулиран пазар в държава членка или друга държава, страна по Споразумението за Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, търговията с които облигации е достатъчно ликвидна;

5. акции, търгувани на регулиран пазар в държава членка или друга държава, страна по Споразумението за Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, при условие че тези акции са включени в индекс, поддържан от този пазар.

(20) Фондът може да сключва репо сделки за продажба на финансови инструменти с уговорка за обратното им изкупуване от страна на ДФ на цена и в срок, определени в договора между страните, като при настъпване на падежа са длъжни да разполагат с достатъчно средства за изплащането на сумата, договорена за обратното изкупуване на финансовите инструменти.

(21) При сключване на репо сделки, рисковата експозиция на Фонда към всяка отделна насрещна страна не може да надхвърля 10 на сто от активите му, когато насрещната страна е банка по чл. 38, ал. 1, т. 6 ЗДКИСДПКИ и 5 на сто от активите в останалите случаи.

(22) Ограниченията по този раздел не се прилагат, когато се упражняват права на записване, произтичащи от прехвърляеми ценни книжа и инструменти на паричния пазар, които са част от активите на Фонда.

(23) В случаите и при условията, предвидени в Правилата на Фонда и съгласно чл. 50, ал. 2 и 3 ЗДКИСДПКИ, някои от ограниченията по предходните алинеи могат да не се прилагат в случай на преобразуване, в което Фондът участва като приемаща колективна инвестиционна схема, за която Комисията е компетентен орган – до 6 месеца от датата на вписване на сливането или вливането в съответния регистър.

(24) При нарушение на инвестиционните ограничения по този раздел по причини извън контрола на УД или в резултат на упражняване права на записване, УД приоритетно, но не по-късно от два месеца от възникване на нарушението, чрез сделки за продажба привежда активите на Фонда в съответствие с инвестиционните ограничения, като отчита интересите на притежателите на дялове.

(25) В случаите по ал. 24 УД е длъжно в 7-дневен срок от извършване на нарушението да уведоми Комисията за финансов надзор („КФН”), като предостави информация за причините за възникването му и за предприетите мерки за отстраняването му.

Чл. 26. (Изм., с решение от 10.02.2012 г., 21.11.2018 г.) (1) УД във връзка с всички рискове на които е изложен ДФ предприема следните действия:

1. установява адекватно документирани организационни мерки, процеси и техники за измерване на рисковете, които гарантират, че рисковете, свързани с всяка позиция и нейното влияние върху общия рисков профил, са правилно измерени въз основа на точни и надеждни данни;

2. извършва при необходимост периодични бек тестове за преглед на валидността на мерките за измерване на риска, които включват прогнози и оценки, базирани на модел;

3. извършва при необходимост периодични стрес тестове и сценарийни анализи, с цел подготовка за извършване на действия в случай на настъпване на рисковете, възникващи от потенциални промени в пазарните условия, които може да повлияят неблагоприятно на ДФ.

4. установява, прилага и поддържа документирана система, представляваща система от вътрешни рискови ограничителни прагове за Фонда, която:

а) осигурява съответствие с рисковия профил на Фонда;

б) указва мерките, прилагани за управление и контрол на съответните рискове за Фонда, отчитайки всички съществени рискове, определени съгласно настоящите Правила;

5. гарантира, че за Фонда текущото равнище на риск отговаря на нивото, определено от системата за вътрешните рискови лимити по т. 4;

6. установява, прилага и поддържа подходящи процедури, които осигуряват предприемането на навременни коригиращи действия в най-добрия интерес на притежателите на дялове, в случай на настъпване на предвиджани/предвидими нарушения на системата за вътрешните рискови лимити по т. 4.

(2) С настоящите правила се установяват вътрешно рискови ограничителни прагове, които:

1. За рисковите и умерено- рисковите ДФ са на ниво 95 % от ограниченията по чл. 25, ал. 1 – 19;

2. За консервативните и умерено консервативните ДФ са на ниво 97.5 % от ограниченията по чл. 25, ал. 1 – 19.

(3) Всяко преминаване на праговете по ал. 2 се документира от отдел „Управление на риска” и се докладва на Висшето ръководство за предприемане на коригиращи действия.

V. НАБЛЮДЕНИЕ И ПЕРИОДИЧНА ОЦЕНКА ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ НА ВЪТРЕШНИТЕ ПРАВИЛА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

Чл. 27. (Изм., с решение от 10.02.2012 г.) УД задължително оценява рисковете, свързани с портфейла на Фонда, използвайки данни за фиксиран период време (напр. месец, година и т.н.) като актуализира входящите данни на дневна база.

Чл. 28. (Изм., с решение от 10.02.2012 г., 21.11.2018 г.) Отдел „Управление на риска” си сътрудничи тясно с ръководителите на отдел „Нормативно съответствие“ и отдел „Правен“ на УД. Това сътрудничество включва следните неизчерпателно изброени дейности:

1. Ръководителят на отдел „Нормативно съответствие“ информира Ръководителя на отдел „Управление на риска” за промени в нормативната уредба;

2. Ръководителят на отдел „Правен“ уведомява Ръководителя на отдел „Управление на риска” за решения на Съвета на директорите, които засягат дейността на отдела;

3. Всеки служител на УД уведомява незабавно Ръководителя на отдел „Управление на риска”, Ръководителя на отдел „Нормативно съответствие” и ресорния ръководител на отдел за установени злоупотреби, измами, грешки и/или неточности, с цел управление на операционния риск;

4. Ръководителят на отдел „Нормативно съответствие“ съдейства, като дава мнение за съответствието с нормативните актове на предложените от отдел „Управление на риска” изменения и/или допълнения в настоящите Правила,;

5. Отдел „Управление на риска” уведомява Висшето ръководство, за установени нередности, грешки, измами и злоупотреби с цел предприемане на необходимите действия за предотвратяване и/или отстраняване на негативните последици от тях.

VI. ВИДОВЕ ДЕРИВАТИВНИ ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ ВИДОВЕ РИСКОВЕ

Чл. 29. (Изм., с решение от 10.02.2012 г., 19.12.2018 г.) (1) УД сключва сделки с деривативни инструменти от името на Фонда:

а) с инвестиционна цел, съобразно инвестиционната политика и рисковия профил на Фонда, определени в Правилата му;

б) с цел управление на риска – за хеджиране срещу пазарен и кредитен риск.

(2) УД сключва от името на Фонда (като купувач или продавач) само дериватни договори, които отговарят на следните критерии:

1. деривативни финансови инструменти, включително еквивалентни на тях инструменти, задълженията по които могат да бъдат изпълнени чрез парично плащане,

търгувани на регулирани пазари по чл. 38, ал. 1, т. 1 - 3 от ЗДКИСДПКИ и/или деривативни финансови инструменти, търгувани на извънборсови пазари, при условие за деривативните финансови инструменти, търгувани на извънборсови пазари, че:

а) базовите им активи са ценни книжа, финансови индекси, лихвени проценти, валута или валутни курсове, в които Фонда, може да инвестира съгласно инвестиционната си политика, определена в Правилата си;

б) насрещната страна по сделката с тези деривативни финансови инструменти е институция - предмет на пруденциален надзор и отговаря на изисквания, одобрени от Комисията за финансов надзор по предложение на заместник-председателя;

в) са обект на надеждна и подлежаща на проверка ежедневна оценка и във всеки момент по инициатива на ДФ могат да бъдат продадени, ликвидирани или закрити чрез офсетова сделка по справедлива стойност.

Чл. 30. (Изм., с решение от 10.02.2012 г.) Деривативните финансови инструменти, в които УД инвестира за сметка на Фонда са:

- лихвени фючърси, фючърси върху лихвени индекси, фючърси върху облигации, валутни фючърси, фючърси върху акции – до 20 на сто от активите на Фонда;
- договори за форуърдни курсове – до 20 на сто от активите на Фонда;
- форуърдни ангажименти за покупка или продажба на дългови инструменти – до 20 на сто от активите на Фонда;
- опции върху лихвени проценти – до 30 на сто от активите на Фонда;
- опции върху дългови инструменти – до 30 на сто от активите на Фонда;
- опции върху акции – до 15 на сто от активите на Фонда;
- опции върху финансови фючърси – до 20 на сто от активите на Фонда;
- опции върху суапове – до 10 на сто от активите на Фонда;
- опции върху валутни курсове – до 30 на сто от активите на Фонда;
- варанти върху дългови инструменти – до 20 на сто от активите на Фонда;
- варанти върху акции – до 10 на сто от активите на Фонда;
- суапове – до 15 на сто от активите на Фонда;

Чл. 31. (Изм., с решение от 10.02.2012 г.) (1) Основните рискове по посочените в чл. 30 деривативни финансови инструменти са свързани с рисковете, характерни за базовите инструменти, въз основа на които са конструирани. Основните рискове, характерни за посочените деривативни инструменти, са следните:

1. **Пазарен риск** – рискът от промяна в стойността на деривативните инструменти в резултат на промяна в лихвените проценти, цените на ценните книги, стойностите на индексите или валутните курсове, служещи като базови инструменти, въз основа на които са конструирани. Основните видове пазарен риск, характерни за посочените деривативни финансови инструменти са ценовият, лихвеният и валутният, описани в Раздел III от настоящите правила. Пазарният риск на хеджиращите инструменти се разглежда в съвкупност с риска на хеджираната позиция в портфейла. Определянето на пазарния риск на хеджиращите инструменти се прави във връзка със структурирането на хеджиращите сделки и поддържане на ефективен хедж.

2. **Кредитен риск на насрещната страна** – рискът от загуби, който възниква поради невъзможност на длъжника да изпълни задълженията си по сключения договор. Този риск е значително по-висок при извънборсовите деривати (OTC Derivatives), тъй като сетълмента по сделката се урежда директно с насрещната страна. Значително по-нисък е кредитният риск при борсовите контракти, тъй като клиринговата къща играе ролята на насрещна страна по сделката, а контрагентите са задължени да поддържат минимално-изискуеми средства по маржин сметка в клиринговата къща, гарантиращи извършването на дължимото плащане.

3. **Сетълмент риск** – кредитният риск, който носят контрагентите по сделката през периода на сетълмента. Този риск е значително по-висок при търговията с

инструменти на извънборсовите пазари. С цел намаляване му, страните по сделката могат да сключат двустранно споразумение за нетиране, което позволява нетиране на плащанията, без да се извършва реална покупко-продажба на базовите инструменти.

4. **Ликвиден риск** - риск от загуби, поради невъзможност договорния фонд да заеме или да прекрати дадена позиция в случай на неблагоприятни и неочаквани пазарни изменения, без това да окаже съществено негативно влияние върху стойността на деривативния инструмент. Деривативните договори, сключени на извънборсов пазар (ОТС пазар) са значително по-нисколиквидни от борсовите деривативни инструменти.

5. **Базисен риск при фючърсни договори** – вероятност за разширяване на спреда между пазарната и фючърсната цена на базовия инструмент, която възниква в случаите, когато характеристиките на хеджиращия инструмент се различават от тези на позицията, която се хеджира.

6. **Риск на лостовия ефект (ливъридж)** – Възможността за ливъридж или финансиране на определен процент от инвестицията със заемни средства, поражда риск от загуба на сума, надхвърляща инвестицията в съответния деривативен инструмент.

(2) Общата рискова експозиция, възникваща в резултат на сделки с деривативни финансови инструменти следва да не надвишава нетната стойност на активите на Фонда.

(3) Общата рискова експозиция за основните видове деривативни финансови инструменти се определя въз основа на пазарната и справедлива цена на деривативните инструменти, отчитайки текущата стойност на базовите активи, рискът на насрещната страна по сделката, показателите за бъдещи пазарни изменения и времето, необходимо за ликвидиране на позициите.

(4) УД прилага метода на поетите задължения последователно към всички позиции в деривативни финансови инструменти, включително и за вградените деривативни инструменти, независимо дали те се използват като част от общата инвестиционна политика на Фонда за целите на намаляване на риска или за целите на ефективното управление на портфейла.

(5) При прилагането на метода на поетите задължения за изчисляване на общата рискова експозиция на Фонда стойността на всяка позиция в деривативен финансов инструмент се приравнява на пазарната стойност на еквивалентна позиция в базовия актив на този деривативен инструмент. Изчисленията за съответните деривативни инструменти се извършват по следния начин:

1. лихвени фючърси:

а) фючърси върху лихвени индекси – пазарна стойност на базовия актив, т.е. – брой на контрактите \times номинал \times нивото на индекса;

б) фючърси върху облигации - пазарна стойност на базовия актив, т.е. – брой на контрактите \times номинал \times пазарна цена на “cheapest-to-deliver” облигация претеглена с фактора на конверсия;

в) лихвени фючърси - брой контракти \times номинал;

г) валутни фючърси – брой контракти \times номинал;

д) фючърси върху акции – брой контракти \times множител \times пазарна цена на базовата акция.

2. форуърди:

а) договори за форуърдни курсове – главница (т.е. пазарна стойност на базовия актив) на форуърдния договор;

б) форуърдни ангажименти за покупка или продажба на дългови инструменти - главница (т.е. пазарна стойност на базовия актив) на форуърдния договор;

в) валутен форуърд – главница в съответната валута.

3. опции:

а) опции върху акции – пазарна цена на базовия актив, претеглена с делтата на опцията, т.е. - брой контракти (договори) \times брой акции в един контракт \times цена на акция \times делта;

- б) опции върху дългови инструменти - пазарна цена на базовия актив, претеглена с делтата на опцията, т.е. – главница \times цена на облигацията \times делта;
- в) опции върху лихвени проценти - главница \times делта;
- г) валутни опции – главница в съответната валута \times делта.

4. варанти:

- а) варанти върху акции - пазарна цена на базовия актив, претеглена с делтата на вараанта, т.е. - брой контракти (договори) \times брой акции \times цена на акция \times делта;
- б) варанти върху дългови инструменти - пазарна цена на базовия актив, претеглена с делтата на вараанта, т.е. – главница \times цена на облигацията \times делта;

5. лихвен суап – номинал на договора (фиксираната страна);

6. CDS:

- а) **при покупка на протекция** – пазарна стойност на базовия актив;
- б) **при продажба на протекция** – по-високата стойност измежду пазарната стойност на базовия актив и номиналната стойност на базовия актив.

(6) Определянето на общата рискова експозиция включва:

1. Изчисляване на експозицията, възникнала от всеки отделен деривативен инструмент.

2. Идентифициране на споразуменията за нетиране или хеджиране. За всяко нетиране или хеджиране се изчислява нетна експозиция както следва:

а) брутната експозиция е равна на сумата от експозициите към отделните финансови деривативни инструменти след отчитане на нетирането;

б) ако споразумението за нетиране или хеджиране се отнася за позиции в ценни книжа, пазарната стойност на ценните книжа може да се използва за нетиране на брутната експозиция;

в) абсолютната стойност на резултата от калкулацията е равна на нетната експозиция.

3. Общата рискова експозиция е равна на сумата от:

а) абсолютната стойност на експозицията по всеки отделен деривативен инструмент, неучастващ в нетиращи или хеджиращи споразумения;

б) абсолютната стойност на нетната експозиция, получена след отчитане на нетиращите и хеджиращите споразумения.

(7) При изчисляване на общата рискова експозиция на Фонда, УД може да вземе предвид споразумения за нетиране и хеджиране, ако тези споразумения не пренебрегват очевидни и съществени рискове и водят до явно намаляване на рисковата експозиция.

(8) Нетиране може да се извърши между: деривативни финансови инструменти конструирани върху един и същ базов инструмент, независимо от датата на техния падеж; позиции в ценни книжа (акции, облигации и др.) и деривативни финансови инструменти с базов актив съответните ценни книжа.

(9) За да се възползва от възможността за намаляване на общата си рискова експозиция, УД следва да докаже, че цената на хеджирания и хеджиращия инструмент винаги се движат в противоположна посока и демонстрират силна отрицателна корелация, независимо от пазарните условия.

(10) Ако използването на деривативни финансови инструменти не създава допълнителен риск за ДФ, базовата експозиция не се включва в изчисляването на задължението.

(11) При използване на метода на поетите задължения споразуменията за временно заемане на средства, сключени от името на Фонда, съгласно чл. 27 ЗДКИСДПКИ не се включват при изчисляването на общата рискова експозиция.

(12) Методи за оценка на рисковете, свързани с инвестиции в деривативни финансови инструменти:

1. **Пазарен риск** – лихвеният, валутният и ценовият риск на базовите инструменти се измерват въз основа на описаните в Раздел IV количествени методи. За

оценка чувствителността на цената на опциите и вариантите към различните рискови фактори, определящи цената им, се използват следните измерители:

а) **Делта** – изменението стойността на опцията/варанта в резултат на промяната в цената на базовия актив.

б) **Тита** – изменението в стойността на опцията с приближаване на датата на падежа, при константни други фактори;

в) **Вега** – изменението в стойността на опцията спрямо промяната на волатилността.

2. **Базисен риск** – експозицията към базисен риск се измерва чрез разликата между текущата стойност на базовия актив и договорената му фючърсна цена.

3. **Кредитен риск на насрещната страна** – измерва се чрез пазарната стойност на вземането от съответния контрагент.

4. **Сетълмент риск** – измерва се чрез пазарната стойност, предмет на сетълмент по сделката.

5. **Риск на лостовия ефект** – измерва се с пазарната стойност на % ливъридж, договорен по сделката.

6. **Ликвиден риск** – измерва се чрез следната методика:

$\text{Max loss} = W \times S \times 1/2$, където

W е пазарната стойност на деривативния инструмент,

S е спредът между цена продава и купува, разделен на средната цена

$$S = \frac{[P(ask) - P(bid)]}{P(mid)}$$

(13) Общата стойност на експозицията на Фонда, свързана с деривативни финансови инструменти, не може да бъде по-голяма от нетната стойност на активите му. Когато прехвърляеми ценни книжа или инструменти на паричния пазар съдържат вграден деривативен инструмент, експозицията на Фонда към този деривативен инструмент се взема предвид при изчисляването на общата експозиция по предходното изречение.

1. Ако Фондът прилага техники и инструменти за ефективно управление на портфейла по чл. 42 ЗДКИСДПКИ, включително споразумения за обратно изкупуване, с цел създаване на допълнителен ливъридж или излагане на пазарен риск, при изчисляване на общата рискова експозиция на Фонда, УД взема предвид и тези сделки;

2. При инвестиране в деривативни инструменти, УД спазва ограничението по чл. 25, ал. 8 - 10 и при условие че експозицията към базовите активи общо не надхвърля инвестиционните ограничения по чл. 25, ал. 1 - 10.

3. Когато Фондът инвестира в деривативни финансови инструменти, базирани на индекси, тези инструменти не се комбинират за целите на инвестиционните ограничения по чл. 25, ал. 1 - 10.

4. За целите на настоящата алинея рисковете свързани с експозицията в деривативни финансови инструменти се изчисляват, като се вземат предвид текущата стойност на базовите активи, рискът на насрещната страна по сделката с деривативния финансов инструмент, бъдещите колебания на пазара, както и необходимият период от време за закриване на позицията.

Чл. 32. (Изм., с решение от 10.02.2012 г.) (1) При хеджиране на активите на Фонда с деривативни финансови инструменти УД се съобразява с ограничението, че стойността на базовия актив на всяка отделна хеджираща позиция може да превишава стойността на актива към момента на сключване на сделката, който фонда притежава в портфейла си.

(2) Размерът на позициите в деривативни финансови инструменти, в които УД инвестира за сметка на Фонда с цел управление на риска зависят от ефективността на хеджирането.

(3) Размерът на позицията в деривативни инструменти се определя от следните основни принципи:

1. Основен фактор, който определя ефективността на хеджиращите сделки е избора на хеджиращ инструмент с базов актив или активи, които осигуряват най-добра корелация между цената на хеджиращия инструмент и цената, която стои в основата на съответния риск, който се хеджира.

2. Хеджирането се счита за високоефективно, ако в началото и по време на неговото съществуване се очаква измененията в справедливата стойност или паричните потоци на хеджирания актив да бъдат почти напълно компенсирани посредством измененията в справедливата стойност и паричните потоци на хеджиращия инструмент, а конкретните резултати са в рамките на 80-125 %.

Чл. 33. (Изм., с решение от 10.02.2012 г.) (1) УД, което действа за сметка на Фонда, води и съхранява отчетна информация по видове хеджиращи сделки и представя в Комисията за финансов надзор информацията по чл. 60, ал. 1, т. 3 от ЗДКИСДПКИ.

(2) При управление на активите на Фонда, УД ежедневно следи и оценява ефективността на хеджирането, като прилага принципите на Международен Счетоводен Стандарт 39.

VII. СЧЕТОВОДНИ ПРОЦЕДУРИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

Чл. 34. Основна цел на счетоводните процедури е адекватното събиране, обработване и представяне на достоверна, систематизирана и навременна информация за степента на риск, на която е изложен Фонда.

Чл. 35. (Изм., с решение от 21.11.2018 г.) Своевременното и вярно представяне на информацията за степента на изложеност на риск пред Висшето ръководство е предпоставка за недопускане на концентрация на рисковете и понасяне на финансови загуби.

Чл. 36. Счетоводните процедури трябва да осигуряват всеобхватност на стопанските процеси, като по този начин се минимизира рискът от загуба и изкривяване на информацията за моментното състояние на Фонда.

Чл. 37. Счетоводните процедури трябва да осигуряват подходящо структуриране на финансово-счетоводната информация за целите на управление на рисковете от УД. Това се постига чрез детайлизиране и адекватно групиране на информацията от първичните счетоводни документи, на базата на индивидуалния сметкоплан и специализирано програмно осигуряване.

Чл. 38. За осъществяване на целите, стоящи пред счетоводните процедури за управление на рисковете е необходимо съгласуваност с всички отдели в УД.

Чл. 39. (Изм., с решение от 10.02.2012 г., 21.11.2018 г.) Предпоставките за правилното функциониране на счетоводните процедури са следните:

1. Спазване на счетоводната политика, изработена в съответствие с Международните счетоводни стандарти и Международните стандарти за финансови отчети;
2. Вярно, точно и своевременно осчетоводяване на стопанските процеси;
3. Осигуряване на необходимия информационен поток към счетоводния отдел;
4. Навременност на подаваната към счетоводния отдел информация;

5. Структуриране на индивидуалния сметкоплан за целите на получаване на необходимата счетоводна информация;
6. Активно взаимодействие с отдел „Управление на риска” и другите отдели на УД за получаване на вярна и навременна информация за степента на изложеност на риск;
7. Наличие на програмни продукти, целящи автоматизиране на процесите, систематизиране на информацията, улесняване достъпа на данните от първичните документи и източници и надеждното им архивиране;
8. Организационна структура на счетоводния отдел в съответствие с нуждите на УД, при ясно определени права, отговорности и нива на достъп до информацията;
9. Ежедневно осчетоводяване на всички операции, както и преценка на ценните книжа в портфейла на Фонда, съобразно нормативните изисквания и възприетата счетоводна политика;
10. Ежедневно изготвяне на баланс и оборотна ведомост и активно участие при изготвяне на ежедневните справки;
11. Предвиждане на коригиращи действия при допускане на грешки от различно естество в счетоводния отдел;
12. Възможност за контрол на дейността от Висшето ръководство на УД;
13. Надеждно съхраняване на трайни носители на информация.

Чл. 40. УД определя източниците на ценова информация, данните, от които ще се ползват за ежедневна и/или ежемесечна преценка на позициите във Фонда, както и отговорните за това служители.

Чл. 41. (Изм., с решение от 19.12.2018 г.) Източници на цени са регулираните пазари на финансови инструменти – Българска фондова борса АД и чуждестранни регулирани пазари, на които се търгуват ценни книжа.

Чл. 42. Източници на котировки могат да бъдат признати световни информационни агенции като REUTERS, BLOOMBERG и т.н. За оценка на българските държавни ценни книжа могат да се ползват котировки от първични дилъри за тях, като в този случай се изисква да се определят дилърите и отговорните лица за колектиране и обработка на информацията.

Чл. 43. За всяка от позициите във финансови инструменти, които нямат текущи котировки за цени се определя метод за пресмятане на справедливата ѝ цена, като този метод се следва последователно. Отговорните за пресмятането на справедливите цени лица, трябва да могат да дават разяснения по калкулациите и периодично да проверяват пригодността и адекватността на използваните методи.

Чл. 44. УД следва да делегира отговорности на служители, които да следят за отклоненията в сетълмента по сделките с дългови инструменти, акции, валути и стоки.

VIII. АДМИНИСТРАТИВНИ ПРОЦЕДУРИ

Чл. 45. (Изм., с решение от 10.02.2012 г., 21.11.2018 г.) (1) Административни процедури, необходими за осъществяване на дейността на УД са:

1. Настоящите правила за управление на риска на Фонда се изменят и допълват от Съвета на директорите и влизат в сила след одобрение от Комисията за финансов надзор по предложение на заместник-председателя;
2. Наличие на система за осъществяване на контрол, съгласно вътрешната организация на УД;

3. Поредица от действия на служители, във връзка с осъществяване на дейността на УД, съобразно издадения му лиценз;
4. Упълномощаване на служители за потвърждаване и подписване на документи в рамките на дейността на УД:
 - 4.1. Упълномощаване на служители за потвърждаване и подписване на документи се извършва със съответните пълномощни, като се упоменават правата, с които всеки служител разполага;
 - 4.2. При упълномощаване на служители за потвърждаване и подписване на документи в рамките на дейността на УД следва да се съблюдава спазването на принципа на „четирите очи” за проверка на първичните и последващи документи;
 - 4.3. При промяна на представителната власт на служителите, надлежно се уведомяват институциите и лицата, пред които пълномощните са били представени.
5. Процедура за създаване, функциониране и управление на данните и документите в УД, включително и тяхното архивиране:
 - 5.1. Документите се създават от служители от отдела, в чиято компетентност е тяхното създаване;
 - 5.2. Документооборотът се извършва в съответствие с вътрешните правила на УД;
 - 5.3. Поддържа се документация и се води архив, съгласно изискванията на Наредба №44 за изискванията към дейността на колективните инвестиционни схеми, инвестиционните дружества от затворен тип и управляващите дружества и другото приложимо законодателство.
6. Администриране и управление на информационната система – извършва се от УД или външни за УД контрагенти;
7. Правила и отговорни служители за уведомяване на Комисията за финансов надзор относно дейността на УД.

(2) Административните процедури по ал. 1 се съдържат в нормативен акт, други вътрешни правила на УД или се разработват в отделен вътрешен документ.

(3) Вътрешните правила на УД трябва да съдържат и осигуряват:

1. идентифициране, събиране и разпространяване в подходяща форма и срокове на надеждна и достоверна информация, която позволява на всяко лице в УД да поеме определена отговорност;
2. ефективна комуникация по хоризонтална и вертикална линия и на всички йерархични нива на УД;
3. политики и процедури за разрешаване и одобряване;
4. политики и процедури за разделяне на отговорностите по начин, който не позволява един служител едновременно да носи отговорност по одобряване, изпълнение, осчетоводяване и контрол на сделките;
5. политики и процедури за достъп до информацията;
6. правила за управление на човешките ресурси.

(4) С оглед разпределението на функциите между различните отдели и служители в отделите, и при спазване на изискването за разделяне на отговорностите съгласно ал. 3, т. 4, следва да са изготвени и да се спазват длъжностни характеристики за всяка заемана длъжност в УД, в които се определят изискванията към лицата за назначаването им на съответната длъжност и кръга от задължения, които им се възлагат.

Чл. 46. Във вътрешни процедури УД регламентира случаите на конфиденциалност при работа с вътрешна информация, както и нормите за поведение на служителите по отношение на клиентите на УД, в случаи, когато услугата, искана от клиент, се отнася до инвестиция, информацията за която не е публично достояние.

Чл. 47. (Изм., с решение от 10.02.2012 г., 21.11.2018 г.) Ръководителят на отдел „Управление на риска” изготвя и предоставя:

- 1.

2. На Висшето ръководство, доклад за дейността на отдела веднъж годишно, до 31 януари.

Чл. 48. (Изм., с решение от 10.02.2012 г.) (1) Отчитане на настъпили инциденти – отчитането на настъпили инциденти цели:

1. да спомага за формирането на информационна база за загуби, предизвикани от операционни инциденти.

2. Да спомага за увеличаване на риск културата, съответно подобряване на процеса по управление на риска и възможностите за ограничаване чрез подобряване на информацията за действителната цена на операционния риск.

3. Периодично да измерва стойността на възникващите вследствие операционен риск инциденти, осигурявайки по-добра възможност на мениджмънта за ограничаване на разходите.

4. Да подобри възможността за реагиране при значителни операционни инциденти

5. Да приведе в съответствия изискванията на нормативната уредба на ниво функционална единица.

6. Да създаде изцяло синхронизирана процедура за събиране на данни и отчитане, както и избягване на дублиране на информация и празноти.

(2) Политиката по управление на риска изисква незабавно отчитане инциденти, които са: значими; имат заплашителен характер; имат отношение към репутацията на дружеството; имат незаконно или осквернително действие.

(3) С цел повишаване културата по управление на рискови ситуации и оценка на адекватността и ефективността на предприеманите мерки, Фондът следва да изготвя дневник на регистрирани инциденти, който да съдържа описание на събитието, местоположение на възникването му, дата и час на възникване, лице/а, регистрирало/и инцидента, както и отговорно/и лице/а и изпълнени задачи.

Чл. 49. (Изм., с решение от 10.02.2012 г.) (1) УД извършва оценка, контрол и преглед на системата за управление на риска веднъж годишно. Периодът обхваща текущата финансова година.

(2) Въз основа на извършената проверка по ал. 1 по-горе и при необходимост от внасяне на промени в Правилата за управление на риска, Съветът на директорите на УД приема промени в Правилата, които се внасят в КФН за одобрение по реда на чл. 18, ал. 1 и 2 ЗДКИСДПКИ в срок не по-късно от 7 дни след датата на приемането им.

Чл. 50. (Изм., с решение от 10.02.2012 г.) (1) УД, от името и за сметка на Фонда, разкрива публично най-малко веднъж годишно информация със следното съдържание:

1. информацията относно целите и политиката във връзка с управлението на рисковете поотделно за всеки риск, която включва:

а) политики и процедури за управление на различните видове риск;

б) структурата и организацията на звеното за управление на риска;

в) обхват и характер на системите за отчет и измерване на риска;

г) политиките за хеджиране на риска чрез деривативни инструменти и неговата редукция, както и политиките и процедурите за наблюдение на постоянната ефективност на процесите по хеджиране и редукция на риска;

2. информацията относно използваните методи за оценка на всеки вид риск, както и описание на съответните вътрешни и външни показатели, които се вземат предвид при прилагането на метода на измерване.

(2) Информацията по ал. 1 се разпространява чрез интернет страницата на УД в срок до един месец от извършване на прегледа по чл. 49.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Настоящите правила са приети с Решение на Съвета на директорите на “ОББ Асет Мениджмънт” АД, Протокол № 61/26.06.2007 г., изменени и допълнени с Протокол № 68/06.08.2007 г., Протокол № 152/23.08.2010 г., Протокол № 153/10.09.2010 г., Протокол № 202/10.02.2012 г., Протокол № 381/21.11.2018 г., Протокол № 383/19.12.2018 г. и влизат в сила след получаване на одобрение от компетентния орган по ЗДКИСДПКИ.

§ 2. При противоречие между настоящите правила и нормативен акт, се прилагат разпоредбите на нормативния акт без да е необходимо незабавното изменение на правилата, освен ако нормативния акт изрично не предвижда това.